

Na státní firmy stále nedohlízejí odborníci

PRAHA Přijetí devíti protikorupčních zákonů bylo mantrou politiků před volbami. Trojlístek ČSSD, ANO a KDU-ČSL si jejich prosazení zanesl do koaliční smlouvy. Jedno z opatření se však stále nedostalo ani k projednání do sněmovny. Jde o obsazování představenstev a dozorčích rad státních firem odborníky.

Zákon, který má zabránit přidělování trafik podle politických zásluh, už vláda předložit nestihne. Poslanec Radek Vondráček (ANO) se proto snaží vyjednat pro něj podporu mezi svými kolegy a předpis předložit jako poslanecký návrh. V takovém případě je totiž naděje, že by mohl projít parlamentem.

"Doufám, že budu mít podpisy ze všech koaličních stran. Nemá smysl, abych sháněl všechny, ale chci, aby to byl reprezentativní vzorek," sdělil LN Vondráček. Pomoc mu přislíbil i předseda lidovců Pavel Bělobrádek.

Protikorupční zákon by neměl ze státních firem vymýtít přímo politiky. Nově by ale výběr usměrňovala jasná pravidla – do řídicích i dozorčích orgánů státních firem by se tak měli dostat jen ti, kteří k tomu mají vhodnou odbornost. "Na tu je kladen důraz. Kandidát bude muset mít určitý věk, musí být svéprávný, bezdlužný, musí splňovat podmínky stanovené pro výkon funkce a nesmí současně zastávat jiné vybrané funkce," vyjmenovává Vondráček. Politické angažmá by limitující nebylo. Naopak členem žádné politické strany by nesměli být členové nominačního výboru, který by byl poradním orgánem vlády.

I tady by měli zasednout odborníci, kteří by pak v tendru vybírali vhodného nominanta do orgánů společností. Členy výboru by měla jmenovat i odvolávat vláda, funkční období by pak měli na pět let.

Návrh počítá s tím, že půjde o všechny firmy, kde má stát majetkovou účast, tedy obchodní společnosti, státní podniky, státní organizace nebo národní podniky. "To, jestli by se návrh měl vztahovat na všechny nebo třeba jen na stoprocentně vlastněné, je věc, o které se ještě budeme bavit," tvrdí Vondráček.

V poslední době se stává, že ministerstva převádějí na své firmy významnou část kompetencí, jako v případě ministerstva financí a jemu podřízeného podniku Státní pokladna Centrum sdílených služeb, který poskytuje služby v IT. I proto bude důležité, jací lidé zasednou v orgánech státních společností. Mají totiž vliv na čím dál větší objem veřejných peněz.

Rusnokův primát

Zmíněný vládní nominační výbor není žádná novinka, existuje už dnes. Problém je, že jeho rozhodování má charakter pouhého doporučení. A nikdo tak na něj nemusí brát ohled. Navíc se o jeho fungování objevují pochybnosti. Na jeho výběry se zaměřilo Centrum nezávislé investigace Nadační fond proti korupci. "Ukázalo se, že výbor v podstatě ani nezvládá svoji funkci. Jednotlivé lidi neprověřuje, většinou je jen odsouhlasí a je tam spousta kandidátů, kteří mají problematickou minulost. Jenže výbor se tím nijak nezabývá. Ani na to vlastně nemá kapacitu," popsala LN Šárka Trunkatová ze společného týmu obou korupčních organizací.

Členové výboru podle ní kladou v podstatě jen formální otázky. A když na ně nominanti odpovědí, výbor je také odsouhlasí. Zamítnutých nominantů bylo podle Trunkatové jen málo. Analýza se mimo jiné zaměřila na to, jak na tom byly s vyměňováním představenstev a dozorčích rad tři vlády – Petra Nečase, Jiřího Rusnoka a Bohuslava Sobotky. Z té překvapivě vyplynulo, že ač byl úřednický kabinet Jiřího Rusnoka u moci jen půl roku, stihl udělat řadu změn. V přepočtu na srovnatelné období pak dokonce nejvíce. V absolutních číslech největší obměny udělal Sobotkův kabinet. Nečasova vláda naopak hrála prim v počtu dosazených osob, které byly spjaté s politickými stranami.

A co města?

Stále aktuálním tématem je také obsazování představenstev a dozorčích rad městských společností. Vymýtí odsud politiky chtěla v minulosti například pražská primátorka Adriana Krnáčová (ANO). Prosadit se jí to zatím nepodařilo.

3.2.2017

Zdroj: Lidové noviny